



# VOLNÝ POHYB OSOB

---

# Pohyb osob obecně

- Původně oprávnění *ekonomicky aktivních osob*
  - Zaměstnanci, OSVČ
  - Právnícké osoby
- Postupné rozšiřování na další kategorie osob (důchodci, studenti)
- Zásadní změna zavedením **unijního občanství**: právo všech občanů, bez ohledu na ekonomický status

# Ad Pohyb osob obecně

## Systematika SFEU

- Část první Zásady
- Část druhá Zákaz diskriminace a občanství Unie
- Část třetí Vnitřní politiky a činnosti Unie
  - Hlava I Vnitřní trh
  - Hlava II Volný pohyb zboží
  - Hlava III Zemědělství a rybolov
  - Hlava IV Volný pohyb osob, služeb a kapitálu
    - Kapitola 1 Pracovníci
    - Kapitola 2 Právo usazování
    - Kapitola 3 Služby
    - Kapitola 4 Kapitál a platby
  - ...

# I. Občanství EU

- Zavedeno **Maastrichtskou smlouvou**
- *Občanství Unie doplňuje občanství členského státu, nenahrazuje je [čl. 20 (1) SFEU]*
- Vzniká společně s občanstvím členského státu
  - V zásadě platí „vzájemné uznávání“
  - C-369/90 *Micheletti* (uznávání dvojího občanství)
  - C-200/02 *Zhu a Chen* (i „úcelově“ nabyté občanství)
  - C-135/08 *Rottmann* (pečlivě zvážit důsledky odejmutí)

# Oprávnění spojená s občanstvím

Čl. 18 SFEU: zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti

Čl. 20 (2) SFEU

- Právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států
- Právo volit a být volen do Evropského parlamentu a v obecních volbách
- Právo na diplomatickou a konzulární ochranu na území třetích zemí
- Petiční právo k Evropskému parlamentu, právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv, právo obracet se na orgány EU ve „vlastním“ jazyce

# Ad Oprávnění spojená s občanstvím

Práva nezávisejí na realizaci přeshraničního pohybu

- C-34/09 *Zambrano*

## II. Práva spojená s volným pohybem osob

- Základní právní rámec: směrnice **2004/38/ES** o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států
  - Právo pohybu
  - Právo pobytu
  - Nediskriminační zacházení

Vztahuje se rovněž na rodinné příslušníky

- Manželé
- Registrovaní partneři při „oboustranném“ uznávání
- Přímí potomci do 21 let či finančně závislí
- Předci v přímé linii finančně závislí

# 1. Právo pohybu a pobytu

- Právo pohybu: právo opustit „vlastní“ a vstoupit do „hostitelského“ státu
- Právo pobytu
  - Krátkodobý (do 3 měsíců)
  - Střednědobý (do 5 let)
    - OSVČ, pracovník
    - Student (finance a zdravotní pojištění)
    - Občan EU (finance a zdravotní pojištění)
  - Dlouhodobý



## 2. Právo nebýt diskriminován

- Základní zásada práva EU: *V rámci použití smluv [...] je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti* (čl. 18 SFEU)
- „ekonomická“ práva (sociální dávky, apod.)
  - zásadně ne v režimu krátkodobého pobytu
  - migrující osoba nesmí být přítěží pro hostitelský stát
  - ALE: nesmí být diskriminující
    - třeba doložit existenci pouta mezi osobou a státem poskytujícím „výhodu“
    - C-184/99 *Grzelczyk* (právo studentů na podporu)
    - C-138/02 *Collins* (podpora při hledání práce)

## III. Přípustná omezení volného pohybu

- Veřejný pořádek
- Veřejná bezpečnost
- Ochrana zdraví
  
- Aktivity spojené s výkonem veřejné moci
  
- Nikoliv k ekonomickým účelům
- Důvodem individuální aktivita, nikoliv obecná prevence
  - C-348/96 *Calfa* (zákaz „automatického“ vyhoštění)
- Obdobný přístup vůči vlastním občanům
  - 115 a 116/81 *Adoui a Cornuaille* (prostituce)

# ad Přípustná omezení volného pohybu

- Pravidlo rozumu
  - Omezení s legitimním cílem
  - Nikoliv diskriminační
  - Nezbytné pro dosažení cíle
  - Jemu úměrné